

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

Наталія Камінська,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри

загальноправових дисциплін

Національної академії внутрішніх справ

УДК 341.1

Тенденції розвитку міжнародної правосуб'єктності: теоретичний аналіз

Характеристика будь-якого процесу чи явища є неповною без визначення суб'єктів його реалізації, носіїв та активних учасників, які сприяють розвитку, його життєдіяльності. Суб'єкти формують міжнародне право, визначають його природу та сутність, перспективи еволюції, створюють норми міжнародного права, які в подальшому і визначають статус того чи іншого суб'єкта, його права та обов'язки, регулюють відносин між ними. Усе це відбувається в результаті вираження волі тих, хто є творцями міжнародного права [1, с. 80].

Питання суб'єктів міжнародного права, що є дуже важливим для його теорії, не характеризувалось однозначністю концептуальних підходів з часу зародження міжнародного права, у його класичний період і на сучасному етапі. Пояснення цього криється у загальній теорії права, теорії міжнародних відносин.

У юридичній літературі поняття «суб'єкт права» частіше використо-

вується як синонім термінів «суб'єкт» чи «учасник правовідносин». На думку більшості дослідників, це особа чи організація, за якими держава визнає здатність бути носіями суб'єктивних прав і юридичних обов'язків. Водночас, суб'єкта правових (юридичних) відносин розглядають у подвійному значенні: з активної сторони як носія права або з пасивної сторони як носія обов'язків [2].

В інших джерелах до них відносять індивідів, організації або спільноти, які на підставі правових норм можуть бути учасниками правовідносин – носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків [3, с. 156-157]. Тому серед їх видів виокремлюють: фізичні особи, соціальні організації (держава, органи держави, громадські організації, трудові колективи, органи місцевого самоврядування, юридичні особи), соціальні спільноти (народ, нація, населення, територіальні громади та ін.). У межах однієї галузі права або міжгалузевого комплексу виділяють також

загальні та спеціальні суб'єкти.

Правовий статус є базисною правовою характеристикою, визначає приналежність суб'єкта чи об'єкта відповідно до внутрішньодержавної чи міжнародно-правової класифікації. Це система, комплекс основних прав і обов'язків, встановлених нормами права. Ряд учених сюди відносять гарантії реалізації прав, відповідальність певних утворень [4], що цілком допустимо.

Подібно до загальної теорії права, де думки науковців розходяться, від широкого визначення суб'єкта права як будь-якого соціального суб'єкта, що потрапляє у правову реальність, у сферу дії права аж до розуміння його як особи, яка володіє правоздатністю та дієздатністю, здатна виступати учасником правовідносин, або навіть ототожнення його із суб'єктом правовідносин, юристи-міжнародники не відрізняються одностайністю поглядів.

Починаючи від вузького тлумачення *суб'єктів міжнародного права*, якими здавна вважалися лише держави, спостерігаються спроби розширити це поняття. Більшість вітчизняних і пострадянських учених, на відміну від представників зарубіжної правової науки, де міжнародне право менш теоретизоване і не містить розмежування суб'єктів і не суб'єктів права, критично сприймають розширення кола суб'єктів міжнародного права.

Ф. І. Кожевников вважає, що «носіями міжнародних прав і обов'язків виступають у першу чергу і головним чином держави» [5]. Подібну позицію відстоює Л. Оппенгейм [6]. Ширше тлумачать їх Г. В. Ігнатенко і Д. І. Фельдман, Г. І. Курдюков: «суб'єктами міжнародного права можуть визначатись утворення, незалежні один від одного, не підпорядковані у сфері міжнародних відносин політичній владі, мають юридичну здатність самостійно здійснювати права й обов'язки, встановлені міжнародним правом» [7]. Тобто ці утворення незалежні в реаліза-

ції владних повноважень, володіють міжнародною правосуб'єктністю.

Інші дослідники обґрунтовують сутність суб'єкта міжнародного права, виходячи з визначення як носія міжнародних прав і обов'язків згідно норм міжнародного права, що може вступати у міжнародні публічні (міжвладні) відносини. Я. Броунлі запевняє, що суб'єктом міжнародного права є утворення, здатне мати міжнародні права та обов'язки, захищати свої права шляхом висування міжнародних претензій [8].

Ю. М. Колосов і Е. С. Кривчикова підкреслюють, що суб'єктами міжнародного права ті чи інші утворення є не внаслідок їх участі у міжнародно-правових відносинах, у результаті вступу у правовідносини суб'єкти можуть реалізувати свої права та обов'язки. Таким чином, ними є утворення, здатні володіти правами і обов'язками, що витікають з міжнародного права, захищати їх і вступати у міжнародні відносини, врегульовані міжнародним правом [9].

Загалом підходи до визначення суб'єктів міжнародного права розділяють за такими напрямками

- 1) лише держави можуть виступати суб'єктами міжнародного права;
- 2) суб'єкти міжнародного права – це всі учасники міжнародних відносин;
- 3) суб'єктами міжнародного права виступають лише творці міжнародних прав та обов'язків;
- 4) щоб бути суб'єктом міжнародного права, необхідно виступати тільки носієм міжнародних прав та обов'язків;
- 5) можливість створювати норми міжнародного права та володіти у відповідності до них певними правами та обов'язками міжнародного характеру;
- 6) критерії віднесення до суб'єктів міжнародного права – сукупність таких ознак: наявність можливостей та юридичних властивостей як самостійного утворення, здатність володіти правами і виконувати

ти обов'язки відповідно до норм міжнародного права, брати участь у створенні й реалізації таких норм;

7) суб'єкти міжнародного права – учасники міжнародних відносин, які наділені правами та обов'язками, здійснюють їх на основі міжнародного права і несуть у разі необхідності міжнародно-правову відповідальність;

8) суб'єктом міжнародного права є лише той учасник міжнародних відносин, який має право укладати міжнародні договори.

Тобто, у підходах до визначення суб'єкта міжнародного права наука пройшла шлях від визнання держави єдиним суб'єктом до сучасних спроб віднести до суб'єктів міжнародного права і фізичних осіб.

Як запевняє Н. К. Динь, член світового співтовариства є суб'єктом міжнародного права, як і навпаки [10, с. 246]. Класична доктрина, що притримується міждержавної концепції міжнародного права і світового співтовариства, визнає суб'єктом першого і членом другого виключно держави. З протилежних позицій, об'єктивістські представники соціологічної школи заявляють, що суб'єктами міжнародного права можуть бути приватні особи. Водночас юридичне оформлення і функціонування міжнародних організацій спростовує такі крайні позиції.

У висновку Міжнародного Суду ООН зафіксовано, що «суб'єкти права тієї чи іншої правової системи необов'язково повинні бути однаково за своїм характером чи за обсягом їх прав». Таким чином, ніщо не перешкоджає існуванню різних суб'єктів міжнародного права, що відрізняються правовим статусом і обсягом правосуб'єктності.

Н. К. Динь виокремлює світове співтовариство як суб'єкта міжнародного права, що дозволяє врегулювати колективні інтереси, які не можуть забезпечуватись за допомогою юрисдикції держав або навіть міжнародних організацій («досягнення всього людства», «загально-

людське надбання») [11, с. 246]. М. О. Бай-муратов, інші вчені зазначають, що в загальному вигляді суб'єктам міжнародного права притаманні такі ознаки: – зовнішнє уособлення; – персоніфікація, можливість виступати у міжнародних відносинах як єдина особа; – здатність виробляти, виражати і реалізувати автономну волю; – брати участь у прийнятті норм міжнародного права, діяти відповідно до них [12, с. 72].

У доктрині міжнародного права існують два основних підходи до встановлення *юридичної персональності*. Один з них базується на теорії волі, за якою критерії юридичної персональності виводяться зі змісту установчих договорів міжнародних організацій, а саме наміру її визнати. Другий підхід заперечує існування юридичної персональності залежно від суб'єктивної волі держав-членів міжнародної організації [13]. Останні є *ipso facto* міжнародними особами, тобто юридична персональність не може мати місця лише внаслідок рішення держав-членів, а впливає з міжнародного права (об'єктивний підхід).

Таким чином, сучасна теорія визнання міжнародної правосуб'єктності базується на здійсненні міжнародною організацією всіх повноважень, у т. ч. тих, що розуміються. Вона не може виконувати свої функції, встановлені в договірному порядку держав-членів, не маючи юридичної персональності. Виходячи з об'єктивної теорії, аналізу цілей, функцій і юридичних властивостей, зокрема ЄС (право укладати відповідні міжнародні договори та ін.), включаючи ті, що розуміються, розвиток їх практикою, робимо висновок, що з позиції міжнародного права ЄС володіє юридичною персональністю, хоча формально належить Європейським Співтовариствам. Така персональність ЄС, будучи об'єктивною реальністю, самодостатня і як складова міжнародного правопорядку взаємодіє з ним на різних рівнях.

Здатність ЄС укласти міжнародні договори, відповідати за їх виконання підпадає під дію Віденської конвенції про право міжнародних договорів, норми якої належать до загального міжнародного права.

Спроби закріплення у деяких конституційних та інших актах положень, що впливають з теорії природного права, про якість суб'єктів права – носіїв основних прав і свобод людина набуває «природним шляхом», «вони належать кожному від народження», на практиці лишаться деклараціями. Саме держава визначає, хто і за яких умов може бути суб'єктом права, а отже, і учасником правовідносин, які якості він повинен мати. Виключно правовими актами може встановлюватися і визначатися та особлива юридична якість чи властивість, яка дозволяє особі чи організації стати суб'єктом права.

Тобто йдеться про *правосуб'єктність* як одну з найважливіших соціально-юридичних властивостей суб'єктів права. Така основна ознака суб'єкта міжнародно-правових відносин виявляється у наявності прав і обов'язків, установлених договірними, звичаєвими й іншими нормами міжнародного права. Реальним відображенням цього є можливість брати участь у міжнародних переговорах, міжнародних договорах, роботі міжнародних організацій та інших формах міжнародного спілкування [14]. Поряд з міжнародною правосуб'єктністю і дієздатністю, інші елементи міжнародна деліктоздатність й участь у міжнародній нормотворчості є ознаками, що відрізняють обсяг міжнародної право-суб'єктності суб'єктів міжнародного права.

Якщо виокремлювати типові і нетипові суб'єкти міжнародного права, до перших традиційно відносять держави і міжнародні організації, до інших І. І. Лукашук відносить вільні міста, Ватикан [15, с. 44], наділені галузевою правосуб'єктністю, спеціальною ж наділені підопічні, підмандатні території.

Держави – єдині суверенні суб'єкти міжнародного права, міжнародна правосуб'єктність властива їм у силу самого факту їх існування. Вони відіграють основну роль у міжнародно-правових відносинах універсального і регіонального рівнів як через те, що мають територію, населення, систему публічної влади, так і володіють суверенітетом. Саме остання характеристика наділяє усіх держав юридичною рівністю, однаковою обсягом міжнародної правосуб'єктності. Практика, коли держави через суверенітет отримували переваги, імунітети, не завжди відповідає інтересам світового співтовариства. Проявом схожої практики є переваги держав, порівняно з індивідами у міжнародних органах правосуддя.

Суб'єктами міжнародного права виступають держави різні за своїм устроєм: унітарні і складні. *Суб'єкти федерації* мають свій адміністративно-територіальний поділ, володіють певною самостійністю, але вона не досягає визнання їх повноправними суб'єктами міжнародного права. Це пояснюється тим, що суб'єкти федерації не є державами у власному розумінні, оскільки: – не мають суверенітету; – не наділені правом сецесії – одностороннього виходу з федерації, а також іншими права стосовно зміни статусу території; – юридично позбавлені права самостійної участі в міжнародно-правових відносинах та ін.

Міжнародна діяльність суб'єктів федерації розвивається в таких основних напрямках як розробка та укладання міжнародних угод; участь у діяльності міжнародних міждержавних і неурядових організацій макро- і субрегіонального характеру; відкриття представництв в інших державах. Обсяг міжнародної правосуб'єктності суб'єктів федерації в цілому залежить від виду федерації.

За Конституцією Німеччини інтереси земель беруться до уваги при

укладенні договорів федерацією, існує можливість для них укласти договори з іноземними державами у межах повноважень, визначених законодавством і зі схвалення федерального Уряду. За Конституцією Швейцарської Конфедерації «як виняток кантони мають право укласти з іноземними державами договори, що стосуються економічних питань, взаємин із сусідами, органами поліції. Такі договори не повинні суперечити Конфедерації і правам інших кантонів» (ст. 9). Офіційні зносини кантонів та іноземних урядів або їх представників здійснюються через Федеральну Раду, але іноді кантонам дозволяються прямі контакти з органами влади і чиновниками іноземної держави нижчого рівня [16].

Ще у попередні століття відповіддю на територіальні претензії держав стала *інтернаціоналізація міст*. Будучи залежними від історичного моменту, співвідношення сил і політичних режимів, вони ґрунтувались на принципі нейтралізованої території й адміністративної автономії під міжнародним контролем. Прикладами інтернаціоналізованих міст стали:

- Краків – за договором 1815 р. під спільним управлінням Австрії, Росії, Польщі;

- Танжер під правлінням «директорії» у складі Франції, Великобританії й Іспанії за конвенцією 1923 р. до реалізації права на самовизначення Марокко 1956 р.;

- Данциг (зараз Гданськ) – особливий статус вільного міста гарантований Лігою Націй, підпорядковувався «верховному комісару», що представляв світове співтовариство. Правосуб'єктністю користувався за участі / погодженням Польщі;

- Триєст – розташування у придунайській частині Європи і неоднорідне населення зумовили зафіксування його статусу у Мирному договорі з Італією 1947 р.. Місто підпорядковувалось Раді Безпеки ООН, призначуваному нею губернатору, тут

встановлювався режим прямого міжнародного правління. Згодом територія була поділена за Лондонським і Осімським договорами 1954, 1975 рр.

- Мостар – столиця Герцоговини – відповідно до угоди членів ЄС і Західноєвропейського союзу зі сторонами етнічного конфлікту (Боснія і Герцоговина, місцеві органи влади) тимчасове управління передано ЄС в особі Мостарської адміністрації, глава якої призначався Радою ЄС. Було призначено консультативну раду з представників етнічних громад, поліцейський контингент. Після виборів 1996 р. главу адміністрації замінено на спеціального представника ЄС, а 1997 р. припинено міжнародний контроль у місті.

Схожа практика інтернаціоналізації міст характерна не тільки для європейського регіону, а держав інших регіонів (Єрусалим тощо) [17, с. 280].

Аналіз міжнародної правотворчої і правозастосовної практики демонструє визнання певного обсягу *міжнародної правосуб'єктності за міжнародними неурядовими організаціями* (МНУО). Неурядові організації чи міжнародні асоціації – організації, фонди, інші організації, створені на основі приватної чи змішаної ініціативи, а не на основі міжурядової угоди, об'єднують приватних осіб, суб'єктів публічного права, фізичних і юридичних осіб з різних держав. Асоціація вважається транснаціональною і відповідає статусу міжнародної, якщо її статут базується на ряді критеріїв: до її складу мають добровільно входити фізичні й юридичні особи різної національності. Кожен член неурядової організації, як правило, є асоціацією чи суспільством, може включати таких членів. На відміну від транснаціональних компаній, вони створюються з метою зміни чи виправлення дій суб'єктів міжнародного права у різних державах. Статус неурядових організацій має іноді неформальний характер, встановлюється органами організацій, при

яких представлені. Так, Економічна і Соціальна Рада ООН уповноважена здійснювати належні заходи для консультацій неурядовими організаціями з питань, які належать до її компетенції [18].

Згідно Європейської конвенції про визнання юридичними особами міжнародних неурядових організацій 1986 р. вони виконують свою роботу в інтересах міжнародного співтовариства і мають відповідати вимогам: 1) мати некомерційну мету міжнародної суспільної користі; 2) засновуватись з дотриманням норм міжнародного права Стороною-учасницею конвенції; 3) забезпечувати свою діяльність, здійснюючи вплив не менше, ніж у двох державах; 4) мати свій зареєстрований офіс на території однієї Сторони і центральний орган управління, контролю на території цієї чи іншої Сторони [19]. Статус юридичної особи і правоздатність, як це має місце для МНУО на території Сторони, де знаходиться зареєстрований офіс, повинні визнаватись іншими Сторонами.

Питання віднесення *фізичних осіб до суб'єктів міжнародного права* завжди викликало гострі дискусії, як у вітчизняній науці, так і серед зарубіжних учених. Сучасні тенденції у світі зумовили появу концепцій щодо визнання їх суб'єктами міжнародного права. Така ознака як участь у міжнародній нормотворчості індивіду-фізичній особі – не властива, так само як і більшість інших суттєвих ознак суб'єктів міжнародного права. Але зважаючи на можливість виступати суб'єктом певних міжнародно-правових відносин, а саме щодо захисту прав та інтересів особи, а також відповідати на міжнародному рівні за вчинення міжнародних протиправних діянь, існують пропозиції надати фізичній особі особливий статус у міжнародному праві, враховуючи неможливість бути повноцінним суб'єктом міжнародного права.

Можна погодитись, що сучасні трансформаційні процеси в Україні та інших демократичних державах

висувають на перше місце людину, її права і свободи, інтереси. Це підтверджує і один з основних принципів міжнародного права. У той же час, відсутні міжнародно-правові акти, у яких фізичні особи визнавались би суб'єктом міжнародного права. Вони на підставі розгляду доктринальних положень, існуючої міжнародної практики не можуть бути

- самостійними і незалежними від держав (держав-членів міжнародної організації, держави-учасниці міжнародного договору), які підписують міжнародні договори, створюють правозахисні та інші органи, організації;

- самостійно, безпосередньо брати участь у правотворчому та правозастосовному процесах. У національному правопорядку незаперечною є правосуб'єктність такої особи, що підтверджується як законодавством держав, так і відповідними міжнародно-правовими актами [20; 21];

- бути учасниками міжнародних міжурядових організацій, самостійно брати участь у їх діяльності, діяльності їхніх органів.

Таким чином, сучасна правова реальність доводить, що права людини є об'єктом міжнародних правовідносин держав, індивід є об'єктом правового захисту в межах міжнародно-правових домовленостей держав. Можна погодитися з позицією Ю. М. Колосова, що фізична особа є «дестинатором міжнародного права», І. І. Лукашука – «бенефіціарієм міжнародного права». Якщо у доктринальних джерелах вона іноді визначається суб'єктом міжнародного права, учасником (стороною) міжнародно-правових відносин, то позитивне міжнародне право практично не визначає таку категорію суб'єктів.

Міжнародне право, як і правові системи регіональних міжнародних організацій, так само як і національні правові системи, не аморфні утворення, а повинні змінюватися залежно від зміни ситуації у світовому співтоваристві, його окремих регіо-

нах, державах. Така думка базується на твердженні, що основною метою міжнародно-правового регулювання є забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, миру і міжнародної безпеки.

Очевидно, що національна доктрина міжнародного права не завжди належно і своєчасно відображає, досліджує міжнародну правосуб'єктність, розширення суб'єктів міжнародного права, що відповідало б сучасним реаліям, загальносвітовим чи регіональним тенденціям. Прагнення обмежити коло суб'єктів – наслідок тоталітарного мислення. Доктрина пройшла шлях від заперечення міжнародної правосуб'єктності міжнародних організа-

цій до визнання їх суб'єктами міжнародного права, аналогічна ситуація з індивідами.

У сучасних умовах глобалізації в системі міжнародного права необхідно вирішити ряд проблем. Насамперед, це стосується інституту міжнародної правосуб'єктності, який не кодифіковано і врегульовано звичаєвими, рідше договірними нормами міжнародного права. Можливо тому правосуб'єктність Південної Осетії, Абхазії, Косово, Палестини, інших учасників міжнародно-правових відносин не є загальновизнаною. Аналогічними можуть бути і висновки про правосуб'єктність інших спільнот, транскордонних об'єднань тощо.

Список використаних джерел

1. *Міжнародне право* : підручник / В. А. Ліпкан, В. Ф. Антипенко, С. О. Акулов та ін. / заг. ред.. В. А. Ліпкана. – К.: КНТ, 2009. – 752 с.
2. *Зайчук О. В.* Теорія держави і права: Акад. курс. Підручник / Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. – К.: Юрінком Інтер, 2006 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/
3. *Горун О. В.* Теорія держави та права : навч. посіб. / Горун О. В., Камінська Н. В., Фатхутдінова О. В. – К.: КНТ, 2011. – 216 с.
4. *Гнилорібов В.* Проблеми правового статусу територіальних утворень в Україні / Гнилорібов В. // Вісник державної служби. – 2005. – № 4.
5. *Международное право: Учебник* / Под ред. Ф. И. Кожевникова. – М: Международ. отношения, 1981. – С. 21
6. *Oppenheim, Lassa.* International law : a treatise. – Vol. I. Peace, 1995.
7. *Фельдман Д. И.* Основные тенденции развития международной правосубъектности / Фельдман Д. И., Курдюков Г. И.. Казань, 1974.
8. *Wonglie Ian.* Principles of International law. Oxford. 1990.
9. *Международное право: Ученик* / Отв. ред. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Междунар. отношения, 2005. – 816 с.
10. *Международное публичное право.* В 2-х т. Т. 1. Кн. 1: Формирование международного права. Кн. 2: Мировое сообщество / Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Аллен Пелле; [Пер. с фр.] – К.: Сфера, 2000. – 440 с.
11. Там же.
12. *Баймуратов М. О.* Міжнародне право : Підручник / М. О. Баймуратов. – Суми: ВТД «Університетська книга»; Одеса: Астропринт, 2006. – 424 с.
13. *Портман Р.* Правосуб'єктність в міжнародному праві / Р. Портман. – Кембридж, 2010. – С.13-29.
14. *Пронюк Н. В.* Сучасне міжнародне право : навч. посібник. – Вид друге, доп. і перер. / Н. В. Пронюк – К.: КНТ, 2010. – 280 с.
15. *Лукашук И. И.* Международное право. Общая часть: Учебник / И. И. Лукашук. – М.: БЕК, 1997. – С. 293.

16. Конституции государств Европейского Союза. – М, 1997.
17. *Международное* публичное право. В 2-х т. Т. 1. Кн. 1: Формирование международного права. Кн. 2: Мировое сообщество / Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Аллен Пелле; [Пер. с фр.] – К.: Сфера, 2000. – 440 с.
18. *Статут* ООН / 1945 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
19. *Европейская* конвенция о признании юридическими лицами международных неправительственных организаций 1986 г. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_683
20. *Міжнародний* пакт про громадянські і політичні права 1966 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
21. *Загальна* декларація прав людини 1948 року // *Голос України* від 10.12.2008 року. – № 23

Камінська Н. В. Тенденції розвитку міжнародної правосуб'єктності: теоретичний аналіз

У статті досліджуються теоретичні проблеми з'ясування особливостей суб'єктів міжнародного права, їх правосуб'єктності. Проаналізовано критерії і підходи до визначення суб'єктів міжнародного права, закономірності і тенденції розвитку міжнародної правосуб'єктності. Актуальним є удосконалення інституту міжнародної правосуб'єктності, статусу держав і міжнародних організацій, неурядових організацій, фізичних осіб, транскордонних об'єднань.

Ключові слова: суб'єкт, правосуб'єктність, правовий статус, держави, міжнародні організації, неурядові організації, фізичні особи.

Каминская Н. В. Тенденции развития международной правосубъектности: теоретический анализ

В статье исследуются теоретические проблемы определения особенностей субъектов международного права, их правосубъектности. Проанализировано критерии и подходы к определению субъектов международного права, закономерности и тенденции развития международной правосубъектности. Актуальным является усовершенствование института международной правосубъектности, статуса государств и международных организаций, неправительственных организаций, физических лиц, трансграничных объединений.

Ключевые слова: субъект, правосубъектность, правовой статус, государства, международные организации, неправительственные организации, физические лица.

Kaminska N. Development trends of international personality: theoretical analysis

In the article the theoretical problems of determining features the subjects of the international law, their personality. Analyzed This criteria and approaches to determination of subjects of international law, patterns and trends of the international personality. Actual improvement of institute of international personality, status of State and international organizations, non-governmental organizations, individuals, cross-border associations.

Key words: subject, personality, legal status, States, international organizations, non-governmental organizations, individuals.